

LEZING ERFRECHT SWOM

- Op: 15 april 2010
- Door: mr A.J.W. (Arjan) Kuiper, notaris te Montfoort

Even voorstellen?

- Mr A.J.W. (Arjan) Kuiper, notaris
- Opvolger van notaris mr H.J.Th.G. Tomlow

Overname kantoor Montfoort

notariskantoor *tomlow*

Is per 1 maart 2010 geworden

notariskantoor *montfoort*

Erfrecht en Successiewetgeving

1. Inleiding: “Nieuwe” wetgeving
2. Wie erven en hoe aanvaarden
3. Legitieme rechten en andere wettelijke rechten
4. Echtgenoot en kinderen
 1. “Klassieke Langstlevende testamenten”
 2. (Quasi-)Wettelijke verdeling
 3. Tweekringsmaking
5. Successiewetgeving en rekenvoorbeelden
6. Rol notaris

1. Nieuwe wetgeving

- Erfrecht gewijzigd per 1 januari 2003;
 - Oude wetgeving → kinderen;
 - Nieuwe wetgeving → langstlevende
- Successiewetgeving gewijzigd per 1 januari 2010;

2a. Wie erven ?

- Echtgenoot tezamen met diens kinderen
- Ouders met broers en zusters
- Grootouders
- Overgrootouders
 - Met plaatsvervulling
 - Afwijking per testament is altijd mogelijk

2b. Hoe aanvaarden?

- Zuivere aanvaarding
- Beneficiaire aanvaarding
- Verwerping

- Door verwerpen treden afstammelingen in de plaats!
- Pas op met gedragen alsof ie erfgenaam bent

3. Legitieme en andere rechten

- In hoofdlijn kun je zeggen: kinderen kon je niet onterven voor 2003 en nu wel, voor langstlevende geldt het tegendeel!
- Legitieme:
 - Alleen voor kinderen;
 - niet opeisbare vordering van de helft van erfrecht, maar wel bij vererving WV of bepaling in testament
 - geen erfgenaam meer door opeisen legitieme

3. Andere wettelijke rechten

- Kinderen:
 - Legitieme (werking)
 - Wilsrechten voor kinderen bij hertrouwen;
 - Aanspraak som ineens voor in verleden verrichte arbeid
 - Aanspraak overdracht goederen bedrijf ouder
- Langstlevende (niet meer te onterven, door):
 - Woning gebruiksrecht 6 maanden
 - Vruchtgebruik woning en inboedel

4. Echtgenoten met Kinderen

- Niets geregeld → Wettelijke Verdeling
- Of: testament:
 - Klassieke langstlevendetestamenten
 - OBV / 4:1167;
 - Testament op grond van legaten (vruchtgebruik en keuze)
- Wettelijke verdelingstestament;
- Andere vormen, bv Twee

4.1. Klassieke Langstlevende testamenten (juridisch)

- OBV of WV, Vruchtgebruiklegaat of keuzelegaat?
- Fiscaal neutraal voor de kinderen?
- Wie erft wat bij “ testament op de langstlevende”?
- Erfdelen;
- Opeisbaar?

4.2. (Quasi) Wettelijke Verdeling

- Nodig is: een echtgenoot en tenminste 1 kind
- Van toepassing verklaren en aanvullen!?
- Ongehuwd samenwonenden met kinderen
- Rente: wel of niet?
- Geen testament is WV met een afwaardering, want wettelijke rente is 3% en is lager dan 6%
- Stiefkinderen in de verdeling te betrekken!?

4.3. Tweetrapsmaking

- Tweetrapsmaking hoeft niet in alle gevallen het beste te zijn
- Onterving kinderen bij het eerste overlijden
- Alles naar de langstlevende
- Kinderen verkrijgen pas bij overlijden langstlevende
- Verkrijgen uit twee nalatenschappen
- Bezwaarde en verwachters
- Administratieplicht
- Voordeel: geen successierechten eerste overlijden,
- Soms een voordeel, maar wel uitstel van betaling

5. Successiewetgeving (fiscaal)

- Per 1 januari 2010 gewijzigd
- Nieuw partnerbegrip
(Samenlevingsovereenkomst!)
- Vrijstelling verhoogd
- Toptarief is eraf
- Geen 3 maar 2 tariefgroepen
- “Meer successierechten voor de kinderen”

5.1. Vrijstellingen

Erfbelasting

- Nieuwe vrijstellingen per 1 januari 2010

Partner/echtgenoot	€	600.000 (voet)
(Klein)kinderen	€	19.000 (voet)
Ouders	€	45.000 (voet)
Anderen	€	2.000 (voet)

5.1. Vrijstellingen schenkbelasting

- Nieuwe vrijstellingen per 1 januari 2010

Kinderen	€	5.000
Eenmalig verhoogd	€	24.000 en
te verhogen met	€	26.000 tot
50.000		

voor aankoop woning of studie!

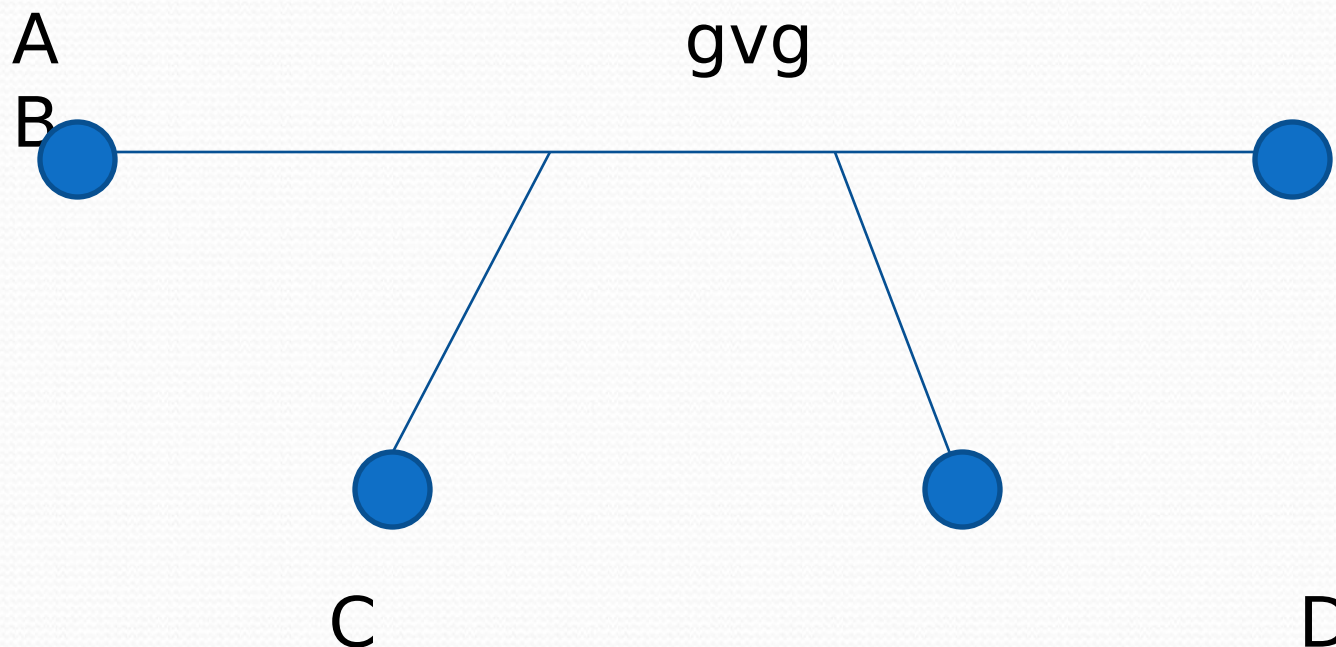
Overig	€
--------	---

5.2. Tarieven

		I. partner/afst.rl	II
overig			
€0	- €118.000	10%	
30%			
€118.000	- ?	20%	
40%			

Kleinkinderen: opslag van

5.3. Rekenvoorbeeld

5.3. Rekenvoorbeeld

A en B gehuwd, kinderen C en D

Eigen woning: €550.000,00

Hypotheek: €50.000,00

Spaargeld: €10.000,00

A is 65 jaar, B is 63 jaar

A komt te overlijden

5.3. Rekenvoorbeeld

Totale nalatenschap is $\text{€}510.000,00 / 2 = \text{€}255.000,00$

Erfgenamen: LL en kinderen, ieder voor een/derde gedeelte is $\text{€}85.000,00$ per erfgenaam

Vraag: wel of geen rente

5.3. Rekenvoorbeeld, wel rente

- In bijna alle oude testamenten
- Eerste overlijden
- Successierecht over €85.000,00 per kind
- LL: verkrijgt €85.000. Vrijgesteld is €600.000,00, geen sr
- Kinderen: $€85.000 - €19.000,00 \times 10\% = €6.600$ p/k
- Totaal: €13.200 aan successierechten
- Langstlevende alle goederen: €10.000,00 aan spaargeld en heeft dus geen €13.200.
- Voordeel van wel rente: bijschrijving erfdelen kinderen, erfdeel kind wordt groter en aftrekbaar 2e overlijden

5.3. Rekenvoorbeeld, wel rente

- 2e overlijden: erfdelen kinderen zijn gegroeid.
- Stel LL leeft nog 15 jaar en rente van 6%
- Erfdelen €85.000,00 x 6% x 15 jaar is €76.500 vermeerderd
- Erfdeel dan waard: €161.500,00
- Stel: er is nog €510.000,00
- 2 kinderen erven voor successie: €510.000,00 – schulden
- $€510.000,00 - €161.500 \times 2 = €187.000$
- Per kind: $€187.000 / 2 = €93.500 - €19.000 = €74.500$
- $10\% = €7.450 \times 2 = €14.900$ totaal 2e overlijden

5.3. Rekenvoorbeeld, geen rente

- 1e overlijden: Langstlevende krijgt in fiscale zin het vruchtgebruik van erfdelen van de kinderen;
- Kind verkrijgt voor successie: €85.000,00 - waarde van de afwaardering
- Afwaardering:
 - Gekeken wordt naar leeftijd LL (63), factor 10;
 - Waarde vruchtgebruik is 6% van €85.000 = €5.100
 - Dat maal de factor 10, afwaardering is €51.000
 - Successie te berekenen over: €34.000,00 per kind
 - $€34000 - €19.000 = €15.000 \times 10\% = €1.500 \times 2 = €3.000$
- LL: verkrijgt €85.000 + 2 x €51.000,00, maar vrijgesteld

5.3. Rekenvoorbeeld, geen rente

Stappenplan berekening afwaardering

1. Voor de afwaardering / berekening van het "jaarlijkse bedrag" als hieronder bedoeld: nominale vordering * (altijd) 6% = X
2. X * factor leeftijd langstlevende is de waarde van het fictieve vruchtgebruik per kind. De factoren staan hieronder opgenoemd:

De waarde ... wordt gesteld op het jaarlijkse bedrag, vermenigvuldigd met de factor:

16, indien de langstlevende	jonger dan 20 jaar is,
15, indien de langstlevende	20 jaar of ouder, doch jonger dan 30 jaar is,
14, indien de langstlevende	30 jaar of ouder, doch jonger dan 40 jaar is,
13, indien de langstlevende	40 jaar of ouder, doch jonger dan 50 jaar is,
12, indien de langstlevende	50 jaar of ouder, doch jonger dan 55 jaar is,
11, indien de langstlevende	55 jaar of ouder, doch jonger dan 60 jaar is,
10, indien de langstlevende	60 jaar of ouder, doch jonger dan 65 jaar is,
8, indien de langstlevende	65 jaar of ouder, doch jonger dan 70 jaar is,
7, indien de langstlevende	70 jaar of ouder, doch jonger dan 75 jaar is,
5, indien de langstlevende	75 jaar of ouder, doch jonger dan 80 jaar is,
4, indien de langstlevende	80 jaar of ouder, doch jonger dan 85 jaar is,
3, indien de langstlevende	85 jaar of ouder, doch jonger dan 90 jaar is,
2, indien de langstlevende	90 jaar of ouder is.

Dit wordt per kind afgetrokken van de nominale vordering en per kind bijgeteld op de verkrijging van de langstlevende.

5.3. Rekenvoorbeeld, geen rente

- Tweede overlijden: Stel: LL leeft nog 15 jaar en er is nog €510.000,00 over
- Aan schulden in de nalatenschap (naast hyp schuld): erfdelen eerste overlijden ad €85.000,00 per kind
- Er heeft geen oprenting plaatsgevonden;
- Nalatenschap: $€510.000 - €85.000 - €85.000 = €340.000,00$
- Ieder de helft, ofwel: €170.000,00.
- $€170.000 - €19.000 = €151.000,00$
- €11.800 over de eerste 118.000
- Restant: $€33.000 \times 20\% = €6.600$
- Totaal: $€11.800 + €6.600 \times 2 \text{ kinderen} = €36.800$

5.3. Rekenvoorbeeld, tweetrap

- Eerste overlijden
- Kinderen worden bij het eerste overlijden onterft met een tweetrap
- Bij het eerste overlijden: geen successierechten, want alles wordt verkregen door de langstlevende
- Die had $\frac{1}{2} \times €510.000,00 = €255.000,00$, vk ook €255.000,00
- Vrijstelling van €600.000,00, vrijgesteld
- Kinderen: verkrijgen niet, dus 0

5.3. Rekenvoorbeeld, tweetrap

- tweede overlijden
- Stel: is er nog €510.000,00 en er is gelijk ingeteerd op “beide stukken vermogen”
- Kinderen verkrijgen (gelukkig) niet $€510.000/2 = €255.000,00$ (zou €35.400 per kind aan sr zijn), maar $\frac{1}{2} \times €255.000$ en $\frac{1}{2}$ van €255.000 (immers uit 2 nalatenschappen)
- $\frac{1}{2} \times €255.000,00 = €127.500 - €19.000 = €108.500 \times 10\% = €10.850$ per kind per verkrijging
- Totaal dus: €10.850 + €10.850 voor C en €10.850 en €10.850 voor D, totaal: €43.400

5.4 Resumerend

- Normaal LL met rente:

1e	2e	Totaal
€13.200	€14.900	€28.100
- Normaal LL geen rente:

1e	2e	Totaal
€3.000	€36.800	€39.800
- Tweetrap

1e	2e	Totaal
€0	€43.400	€43.400

5.5. Overwegingen

- In voorbeeld leeft de LL nog 15 jaar! Kan korter zijn.
- In voorbeeld is het vermogen intact gebleven!
- Niets betalen aan fiscus tijdens leven echtgenoten is een bewuste keuze
- Afwaardering is leeftijdsafhankelijk, hoe ouder hoe lager de afwaardering

5.6. Conclusies en Advies

- Conclusie: alle vormen hebben voor en nadelen
- Advies: reken eigen situatie door en maak een bewuste keuze aan de hand van o.a. spaargeld
- Advies: Kies je voor een afwaardering of een tweetrapsmaking en wil je toch vermogen overhevelen aan kinderen ter besparing van later door hen te betalen successierechten: schenken op papier!
- Advies: duidelijke clause in testament: renteloos, tenzij je anders wil als langstlevende (niet bij tt)

6. Rol Notaris

- Beoordelen en aanpassen testamenten
 - Juridisch (wie erven) en fiscaal
 - Wel of geen rente
 - Uitsluitingsclausule
 - Executeur met eventueel afwikkelingbewind
 - Voogdij en bewind bij minderjarige kinderen
 - Advies
- Boedelafwikkeling
 - Verklaring van erfrecht
 - Successieaangifte (aftrek en ficties)
 - Verdeling nalatenschap of vaststelling erfdelen kinderen
- Schenking op papier en lijfrenteschenkingen
- Huwelijkse voorwaarden

Informatie en Activiteiten

- Contact met kantoor
- Half uur gratis adviesgesprek is mogelijk
- Lentemarkt 17 april aanstaande
- Week van het testament (korting op testament bij opnemen goed doel tenminste €2.500,00)

Vragen?

- Na de pauze is er gelegenheid tot het stellen van vragen

Slot

- Bedankt voor uw aandacht!
- Voor meer informatie:
 - Notariskantoor Montfoort
 - Peperstraat 1 te Montfoort
 - Tel: 0348 – 473000
 - www.notarismontfoort.nl
 - info@notarismontfoort.nl